

Catalunya Artística

ANY III. — BARCELONA, 23 JANER 1902.

GENT NOTABLE DE CATALUNYA

Núm. 85

15 cèntims

LLUIS MILLET

Director del Orfeó Català

Gent notable de Catalunya

LLUÍS MILLET

El nom d'en Millet y'l del "Orfeo Catalá" son prou coneguts per tot arreu; sols recordarém que degut á la voluntat intrencable, á la energia sens límits y al més gran amor á nostra estimada Catalunya que en son ànima niuha, ha lograt en Millet dotar á Barcelona d'una entitat coral qu'es la admiració de propis y extranys, y provoca las mes grans y entussias tas ovacions allá hont vulga que's presenti.

No's concebeix en Lluís Millet sense l' "Orfeo Catalá" ni aquesta institució sense en Millet...

Son dugas llegítimas y veritables glorias de la nostra Patria.

Viscan molts anys.

Sis setmanas llargas fa que dura la vaga de las arts del metall. Sis llargas setmanas en que vora de deu mil familias obreras, quin unich medi de vida es el treball de llurs pares ó germans, han vist desapareixer, l' un derrera l' altre, tots els fruyts del seu estalvi —els diners endressats en el recó de la calaixera per un cas de malaltia, las migradas joyas de las donas, els mils petits objectes comprats ab penas y treballs, trayentsho de la boca— tot ha desaparegut poch á poquet pera allunyar el fantasma de la fam, aquest terrible fantasma que sempre está al agoyt pera ficarse á casa de l' obrer y martirisarli l' ànima y l' cos ab las sevas urpas.

Pobre obrer! pobre esclau modern! De petit varen arrancarlo de l' escola pera posarlo d' aprenent, avans que la seva intelligencia pogués desenrotllarse ab l' estudi, que la seva ànima arribés á pendre conciencia de la vida, del mon exterior que l' enrotlla y d' aquest altre mon interior que portava á dintre seu, mont caotich, que potser may sortiria de las tenebras, mancat de la paraula mágica qu'en-

gendra la llum, el *fiat lux* simbolich que desvetlla y anima totas las cosas.

Després apunyegat en cos y ànima per un treball embrutidor —que no deixa punt de repós, perque l' esperit, iliure, pugui gaudir dels nobles tresors de l' Art y de la Ciència— llasat de cos y ab l' ànima escanyada, ha passat la vida, sense viurela, mal menjat, mal begut, entafurat en habitacions malsanas, que malmenan la seva salut y la de llurs fills, donant valor á la materia, ab l' esforços dels seus muscles, ab la seva sanch, ab la seva vida, gastada tota, sense profit per ell, en transformar els productes de la Naturalesa, perque altres pugan assaborirlos y disfrutarne.

Y malgrat tot aixó, malgrat aquest espantós sacrifici de la seva individualitat moral y material, en benefici d' altres, si un dia deixa de treballar, si 's posa en vaga per malalt ó per millorar la condició de la seva vida, quin premi li espera? La fam!

La fam, malgrat tot el seu treball anterior, de quins fruyts, sols n' ha recullit la part mes migrada y esquifda. La fam, malgrat y que hagi enriquit á d'altres ab las sevas suadas. La fam, malgrat y qu' ell es el que tot ho produheix, el creador de tot lo que 'ns fa viure á 'n els demés, la casa que 'ns recull y la roba que 'ns abriga, el bressol de cuan venim al mon y la caixa ab que 'ns enterran.

Y d' infant, cuan no troba llet en el pit de la seva mare estragada de treball, la fam. Y cuan vell y mancat de forsas, ha donat tot el such que tenia y 's veu llenat de totas las seynas, com taronja escorreguda que no pot aprofitarse mes, la fam, y sempre la fam!

Fam del cós y fam de l' ànima.

Esllanguintse aquell mancat de nutrició, atrofantse l' esperit sense elements de vida intelectual que l' desenrotllin, van succehintse las generacions obreras, víctimas del raquitisme y de la tisis, de l' embrutiment y la ignorancia.

Pobres obrers! Pobres esclaus moderns! Cuan us veig passar á corrúas á l' encesa dels fanals, sortint de la fàbrica, de la botiga ó vinguent del port, bruts, cansats d' un treball de tantas horas, caminant apesarats pera anar á trobar el migrat sopar que us espera, insuficient pera restablir las forsas perdudas, y estirarvos després en un llit dur, sense abrichs potser, dintre d' una cambra estreta, mancada

del ayre pur que demanan els vostres pulmons, pera tornar á punta de dia á recomensar la tasca, com se m'apreta el cor de llástima al pensar que sou homes com jo y com els altres; que en el vostre pit hi bat un cor, y sota'l vostre front hi ha un cervell; y que tots els sentiments que nian en l'un, tota la inteligencia que dorm en l'altre, tot se pert ofegat per aquest treball embrutidor que us lleva'l cor, per aquesta vida de condempnat que no us deixa estimar, ni pensar, ni viure.

Pobres obrers! pobres esclaus moderns! Qui sab els pensadors, els artistes, els poetas que passen ignorats del mon entre vosaltres, y moren sense haver pogut donar á l'humanitat els fruyts del geni creador que dorm en potencia en ells y que may se desvetllará, per manca d'ambient hont desenrotllarse! Cuanta inteligencia, cuanta forsa malaguanyada, perduda per l'avens de l'humanitat, per culpa dels mateixos homes! Quin crim el que 's fa ab vosaltres, pobres obrers, pobres esclaus moderns, que ho produhiu tot y no teniu res!

Y encara hi ha qui vos condempna perque revindiqueu una petita part dels vostres drets!

Y encara discuteixen molt sérios la justicia de lo que demaneu y examinan la rahó dels motius que us fan posar en vaga!

No saben veure jels cegos! si n'heu de tenir de rahó al desafiar la fam per vosaltres y pera 'ls vostres fills.

Si la vostra vida fos bona, si no fos un infern de dolor com ara, ¿voldríau sofrir y veure 'l sofriment dels que son carn de la vostra carn, ánima de la vostra ánima, sols pe'l gust de fastiguejar á n'els amos, sols per odi á n'el burges? Certament que no.

Els pobres d'esperit que aixó diuhen, no la coneixen la fam, no saben com urpeja y crema las entranyas; no las han sentidas las angunias del que ha gastat la darrera pesseta y sab que l'adroguer no vol fiar mes, ni el forn, ni el clavessó tenen mes espera y no troba d'hont treure 'ls diners pera pagarlos; no saben com trenca el cor d'un pare, la veu dels fills que demanan pa, cuan el calaix es buyt y la butxaca aixuta.

¡Quin drama mes terrible el que deu desenrotllarse en els vostres cervells, pobres esclaus moderns, acabats el diners y 'l crédito, sentint

MELANGIA, PER RAMÓN CASAS

en las entranyas la mossada de la fam; us passejeu pe 'ls carrers, entre botigas ab els aparadors farsits de queviures, vinguts de totes las parts del mon pera despertar la gana dels felissos de la terra!

Vosaltres teníu fam y aquell be de Deu es allí, devant vostre; no mes us en separa un vidre..... y el vidre queda senser y vosaltres passeu, apretantvos el ventre.

Y encara us agafan!

Diuen qu' es perque feu coaccions; per assegurar la llibertat del treball. Com si per vosaltres existís aquesta llibertat; vosaltres que no menjeu el día que us poseu en vaga!

Qu' estableixin en bona hora aquesta llibertat; que us posin en condicions de poguer viure, esperant l' hora de llogar, sense l' amenessa de la fam, l' esforç dels vostres brassos, de la manera que millor us convingui. Allavors tindrán el dret d' agafarvos si priveu de que un altre vagi á pendre 'l lloch qu' heu deixat, acceptant el mateix jornal que vosaltres no volíau.

Avuy, el que aixó fa, se perjudica ell mateix y us perjudica á vosaltres, privant de que 's millori la vostra vida.

Avuy aquesta llibertat del treball es una mentida: tan be ho saben las autoritats que us fican á la presó pera ferla respectar, com vosaltres mateixos.

Lo que voldríen, ab las sevas persecucions, es exasperarvos, pera poguer ofeger ab sanch el conflicte que no han sapigut resoldre ab pau y harmonía. Us burxan pera fervos esclatar y justificar aixís las sevas violencias.

Guardeusen! Las vostras reivindicacions son justas, y la justicia, tart ó d' hora, sempre triomfa.

JOSEPH PIULA.

À una flor.

Ahir que encara poncella guardavas dins teu l'aroma, contemplante deya l'home que serías la més bella.

La rosada, al véuret flor, plorá sobre tú uns instants, y't deixá hermosos brillants sobre las fullas, per plor.

T'arrencará ab foll anhel el món que se't gaudirá; pero, pensant en demá, entristintse't plora'l cel.

ANGEL MEDINA.

Cant d'amor

Els garrofers baixavan costa avall, uns sostenint ab sas arrels als altres, tupits sos fullatjes, groixut son troncám, y s'allargavan enllá d'enllá... fins á trobar la faixa de sorra de la platja.

Els verts garrofers s'allargavan tant com podían pera rebre millor las frescas alenadas del mar, que blavejava á sos peus. Y'l mar s'acostava á las ronyosas arrels dels garrofers, pera impregnarse de la séva sava fecondant y rebre ben aprop las aromas de las flors bosquetanas nascudas arrán de terra.

Lluny, molt lluny, com si una polsina d'or confongués la línea divisoria en mitj de la cendrosa broma, 's petonejavan el cel y el mar, que, tot acostantse, cambiava son color blau en turquesa y brodava sas onas ab randas blancas que's desfeyan al besar la platja.

El mar despedía una cansó plascenta, armoniosa; una cansó sortida de sos abims, ahont neix la perla nacarada y el vermell coral rebrotava.

Y'l bosch afegía á la de la mar sa cansó salvatge qu'acompanyava la primera. Y'ls dos pareixían talment un cant d'esperits que barrejant sas notas teixissin la cansó vibranta del amor.

* *

Els garrofers contemplavan, escoltavan y creuhavan son fullám perque al passarhi el vent, hi xiulés, y una vegada hagués atravesat el fullám, esclatés en un cant de joia...

Saltant ginesteras y espinars y serpentejant garrofers, baixavan la costa dos aymants. Cantavan una cansó d'amor, senzilla com la violeta, y l'endressavan á l'unitat de sos cors. Com més avall corríen, las negras siluetas dels garrofers més esfumavan sas figuras... De prompte abaix de tot de la costa aparegueren en un clap del sorral. Ell, lluhint sa testa negra d'etíope; ella, contrastant ab sas trenas rossas com rulls de sol.

Y ab las remors del vent y 'l mar barrejadas, pujavan serra amunt las amorosas veus dels aymants. La d'ell, vibrant com la can-

só poemática del bosch; la d'ella, argentina, com la tonada fresca del mar.

Y las ombras dels ayments s'esvahiren ab la claror de Sol que hi batia y enllà d'enllà á voltas, encara semblava quel'eco repetia aquell cant d'amor.

RAFAEL GAY Y DE MONTELLÁ.

Girona.

Intima.

Arrencant l'últim full del calendari
he sentit una mena de tristesa...
un plor pausat m'ha devallat pe'l rostre
y he pensat unas cosas... vida meua!...

Dols amor meu... els anys semblan ventadas
que passen silenciosas y empenyentse;
y's perden com el cant d'una cardina,
s'esfúman com l'incens de dintre un temple...

¡Com ens fém vells, amor!... els anys transcórren
y els cossos poch á poch se decandeixen;
gran sort, amor, gran sort que'ls que s'estiman
no envelleixen del cor... la meua reyna!...

Arrencant l'últim full del calendari
he sentit una mena de tristesa!...

J. M.ª CASTELLET Y PONT.

Desvetllament (*)

Tothom volia judicarla, y cadascú ho feya á la seva manera. Quí li deya la romántica... quí la beneyta... quí, ab més malícia y positivisme, l'anomenava ¡l'ambiciosa!

Mes ella, incapás d'arribar á comprendre que hi haguessin cors tan petits qu'interpretessen sos delicats sentiments en fins purament materials ó capritxosos, y cuydantse poch, per altra part, del concepte en que la podia tenir la gent, continuava ara essent la mateixa d'anys enrera, en conviccions, criteri y sentiments. Son carácter era l'únich qu'havia cambiat, guanyant cada día en serietat y fermesa lo que perdia d'humorístich y expansiu.

(*) Ab molt gust acullim en nostras columnas el xamós treball de la distingida colaboradora que s'amaga ab el pseudónim *Nuria de l'Arboreda*, que á bon segur ha de complaure als nostres llegidors. ¡Llástima que á Catalunya regni tan encongiment entre las damas que's dedican á tota manifestació artística! Sembla que's mira ab certa extranyesa la que's dediqui á conreuharho. —N. de R.

Com que ningú la comprenia, s'havia acostumat á reconcentrar-se, á endinzar-se en sí mateixa, y d'aquí aquells ayres tan mesurats, aquell posat tan reservat y indesxifrable, aquella expressió tan freda de son rostre que no deixava traspasar l'estat de son cor, un cor de divuyt anys, rublert com el que més de sentiment, fidel y esperansador, pero trist... porque's trobava solitari y mitj malmés.

¡Quí haguera conegut en ella, aquella nena riallera y enjogassada d'avants!...

¡Be prou que se'n planyia de no poguerhi tornar á'n aquell temps ditxós en que pera ella la vida no era més qu'un seguit de benhauransas, els homes cors d'àngels devallats del Cel, y la Terra, un verger florit, d'ahont, arreu, se'n desprenia una poesia encisadora... Era cuan restava condormida encara al só tendre del cant ab que l'Ignocencia bressola els sentiments infantívols.

Y's topá ab una ánima germana...

Fou durant un estiu que en companyia d'uns oncles passá allá, lluny de son poble, á vora de la mar.

Per primera volta sentí com el cor se li endinjava en una mar desconeguda de suavíssimas onadas que sorollavan dolsament; com son esperit se trobava enlayrat pe'l demunt del mon, fruhint un ambient puríssim, que transparentava un quelcóm sublim; pero son ánima era tan ignocent, que no's doná compte de qu' aixó significava un cambi en son modo de ser, y restá condormida encara com avants.

Son cor no era ja infant; havia entrat de sobte en la joventut, pero ab plena inconsciencia, havia trobat ja, en l'ánima germana, l'altra part de sí mateixa, el complement de son esperit, pero no se'n adonava... era que aquest continuava encara envollat en las nevadas gassas qu'enrotllan el cor dels nins. Ni un sol desitj passional, ni'l més petit alé mundá havia entelat sa immaculada blancor.

Aquells dos cors s'havían trobat ans de que's busquessin, ans de que haguessen sentit la necessitat de trobar-se. Per aixó al toparse y identificarse no deixá l'Ignocencia de bressolarlos, ni ells despertaren ab tot y el sotrach de la nova y potent vida desenrotllada en llurs cors, pera ferhi estada eterna.

Y aixís acabá l'estiu.

Son fi determiná el retorn de l'Angeleta á casa seva, y per consegüent, el moment cri-

tich del desvetllament de son esperit; perque sols cuan se trobá lluny de l'ànima germana 's doná compte de qui era y lo que li significava.

La realitat de la vida, en una de sas embestidas aclaparadoras, despertá sobtadament son esperit.

Y l'Angeleta se sentí per primera volta corgelada. La Terra no li semblá tan florida; els homes ja no eran àngels .. ¡sols n'hi havia un en el mon! y la vida ¡oh, qué trista! era no més que un seguit de punxantas contradiccions.

No sapigué més novas de l'ànima germana.

Cuan se separaren ni's preguntaren ahont anavan ni qué farían. Abdós eran criaturas, y com á tals se despediren. Una abressada carinyosa, uns cuants ¡adeus! somrients, y prou; com havían fet ab tothóm.

No ho sabia allavoras, l'Angeleta, que un

cop lluny el trobaria á faltar més que als altres... Sols ho sapigué després, cuan sentí que la voltava una solitut y una buydor may sentidas... y ¡cuan ja no podia enterarse d'ahont era l'ànima germana!

Mes endevant, en sas continuadas cavilacions, li semblava veure á'n aquesta caminar esma-perduda pe'l mon, cercant el cor que compengués sos quietosos gemechs... y no trobantlo; y mentrestant ella vivia esperant, esperant sempre, y guardant dintre son cor tota la puresa de sa infantesa pera oferirla un jorn esdevenidor al company d'aquell estiu.

Pero la gent, que no capia res d'aixó, no se'n sabia avenir de que l'Angeleta acabés de donar el *no* al hereu més rich d'aquells encontorns, com ja l'havia donat á un altre d'inmillorables cualitats.

¡Y per aixó continuavan motejantla de romántica... de beneyta... d'ambiciosa!

NURIA DE L'ARBOSEDA.

EFFECTES DE LA MORFINA, PER SANTIAGO RUSIÑOL

Amorosa.

Tots dos miravam al cel,
al cel blau brodat d'estrelles.
Ab tot y sé á la tardor
semblava la primavera.

La dona qu'estimo tant
digué ab sa dolça veuheta:
—Casi á todas las conéch
aquestas brillants estrelles—

—Y me'n anava parlant...
Jo la mirava y somreya.
—Veus aquellas?

—Si, amor, si —
pero tan sols veyá á'n ella.

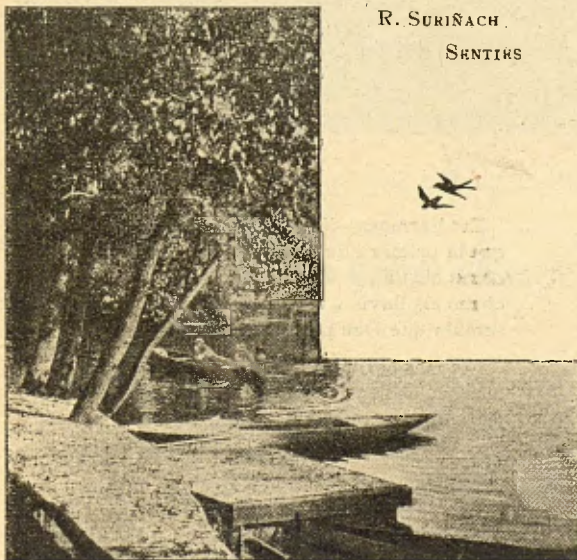
—Las que á mi m'agradan més,
(seguia l'aymada meva)
son aquellas de més lluny...
Semblan els ulls de las Verges.

Aquellas ¡qu hermosas son!
No't creguis: no las veig sempre.
Cuan no es molt clara la nit
las anyoro més, pobretas!—

De sopte va baixá'ls ulls
y al veure que jo'm distreya
—Que no t'agradan á tú?
No t'agradan las estrellas?—

Y jo li mirava els ulls
pro ella encar no'm va compendre.
—Que no hi miras may al cel?—
digué ma dolça reyneta.

Y amorosa'm va renyar,
y jo callant, callant sempre...
fins que li omplí de petons
el cel de la cara seva.

R. SURIÑACH.
SENTIRS

Del natural.

—Mare!... mare!...

—No cridis, Tonet... no cridis.

—Jo vull la mare, Cinta, doneume la mare.

—Que no ho saps qu'está malalta també, la
pobra? cuan demá 't vestirém lo primer que fa-
rás será véurela...

—No m'enganyéu Cinta? no m'enganyéu....

Y el tristet arrencava en un plor de geméchs
y sospirs que be indicava la debilitat regnant
en son tendre cos, embolicantse ab els llensols
que amagavan son caparró, mentres la Cinta,
vehina que havia seguit cuydantlo en tots els
passos de la malaltia, trayentlo de las urpas de
la Mort, enlayrava la vista com preguntant
que tenia de fer.

—Demá... si Deu ho vol te llevarás, sents?...

—Jo la vull veurer...

—No 't prometo que sí que la veurás? creu-
me, tu ja saps que la Cinta no t'enganya may.
Arrúllat bé y no t'encostipis... y demá aixís lle-
vat anirém primer á missa perque la Mareta
del Roser, t'ha salvat de la mort, y després ab
els xichs de casa á jugar per la pallissa... y ab
el remat que no pot eixir de la cort...

—Y la mare?...

—Ja l'haurém vista. Ahont t'agradaria anar
á la tarde á brenar?... no ploris home... contes-
tam home...

—A... Sant Ramón...

—A l'hermita?... ab aquest fret? no home,
no; encara qu'es molt aprop, ni els carboners
van á la mina; no poden treballar perqué fa
días qu'está nevant... y tot es blanch!

—¡Blanch!

—No veus que neva molt y fa molt fret!...

—Per xó la veurém, no m'enganyéu vehina,
fa que la veurém?...

—No temis... si que la veurás.

* *

El baylet va passarse tota la nit somniant.
Somniava, l'orfe, que al capsal del llit hi tenia
la seva mareta, somrient, qu'ell jugava ab sas
mans y las petonejava foll d'alegría... La llum
del día va ésser perturbadora d'aquets somnis
d'àngel, la llum del día que á través dels ente-
lats vidres anava filtrant y extenentse pausa-
dament en la cambra, donant al Tonet el «Deu
te guard» que despertantse furejava ab els ulls
per la cambra, escudrinyant y volguent ovirar

á la visió del somni que al esplet de llum matinal s'esvahia ab las foscas de la nit.

—Mare!... mare!... no fugíu....

—Anima de Deu, ja ploras de bon matí? desde la porxada que he sentit ton plor...

—Cinta, la mareta ha fugit. . no'm vol! ..

—Y tot descotxat pera encostiparte y altra vegada malalt perque la vehina 't cuydi...

—Donchs que vingui...

—No pot venir y... ¡no ploris!

—Vestíume que no ploraré...

—Furet de Ton, n'eixirás ab la teva; á la fi tinch de vestirte ab tan fret com fa, y al primer día eixir á fora, no sé, no sé com irá...

—Y ahont és ara, que dorm?...

—Me tens enmarat ab tants cops de demanarla.

—¡Fa temps que no l'he vista! qu'está malalta també... fa que sí?

—Sí, home...

—Digueumho Cinta, no ploraré, no, ja ho veuréu.

—Y está clar home que també géu la pobra...

—No... no géu, la manera eom hu diheu vos descubreix, digueumho que no ploraré...

—Ja t'ho diré... més y si ploras?

—També tart ó dejorn tindréu de dirrho...

—Es cert... (que fer Deu méu, que fer?) la mare.... pobreta..... ja no la veurás més... es morta...

—Morta?

—Sí, morta.

Arrapantse fortament al coll de la Cinta en lloch d'esclatar en plors va restar en silenci, silenci que la bona vehina no volgué trencar preveyent lo que podria esdevenir.

—Y ahont és?

—Ahont vols que sigui? al cementiri...

—Al enllanet de Sant Ramón?...

—Si, al enllanet de l'hermita...

—Anémhi Cinta?

—Massa neu pe'l camí... y no la veurías tampoch.

—Si que la veuré... sí...

*
* *

La Cinta's creya que'l baylet, un cop vestit, restaria quiet entretenintse ell sol, més no fou aixís; com ella va deixar-lo per breus moments, seguintla va desllevisarse saltant al enfora de la casa, per la paret del raball.

La primera alenada d'ayre pur y sanitó's va soprarlo de tan freda, reculant... més, pit y fo-

ra, va decidirse á cercar el cementiri.... allí segurament que hi trobaria la mare...

Tot era ben blanch. Aquella plana, que temps passat apareixia cuberta de verdor, estava enmantellada ab una catifa de neu que s'ovirava al lluny.

El Tonet va encaminarse vers al cementiri... Sos débils peus cruixían flaquejantli, igualment que las forsas, per més que no hi manqués el voler; jamay s' hauria cregut trobarlo tan lluny!... si avans era aprop, ben aprop.

Ja 's trobava ben apartat del poble, gayre be'l perdía de vista envolcallat en la blancor de la neu, recolsantse al faldó de la montanya...

De tant en tant enlayrava la vista al cel murmurant una oració que la mare en sos primers anys d'infantesa li havia ensenyat; pregava á la Verge del Roser que deixés arribarli, que cuan fora allí ja ella mateixa el cuydaria si s'enmalaltís.

A la fi va arribarhi... arrenca un plor perquè no hi veu la mare y no sap el forat en que géu, y tots son aparedats; la Cinta l'enganyá.

—¡Jo vull la mare!... ¡mare meva! ..

De sopte 's para, li ha semblat sentir una veu qu'es la d'ella...

¡Ja estava content, ja la veuria!...

Al matí següent, el fosser en preséncia del jutje va enterrar ab la seva mare el cos del atrevit órfe.

Encara mostrava ab els llavis entreoberts una rialleta de content, junt ab las galtas amorotadas.

¡Tot el dia va seguir nevant!

I. L. BRICHS QUINTANA.

*
* *

Ets hermosa—li deya—mes hermosa que la primera llum del neixent día; obras els ulls y's deixondeix l'alosa, obras els llavis y un perfum de rosa sembla que Deu per tot el mon envia.

Ets mes hermosa que l'aubada pura; mes que'l sol, y l'espai y la estelada... pro no per ser tan bella ets estimada. Jo't vull pe'l cor, no't vull per la hermosura.

La hermosura pot fódres en un'hora, la bondat es eterna, sempre dura y ¡ay! si no dura... com plorant s'anyora!

J. AYNÉ RABELL.

ESTUDI, PER RAMÓN CASAS

Tradicions de Ripoll y la Vall de Ribas ⁽¹⁾

XXIII

El repte del Comte l'Arnau.

En la hermosa vall de Ribas y en el bell cim d'un turonet que 's troba entre 'ls rius Segadell y Fraser y dominant tota la vila que du 'l nom

de la vall, s'hi aixecan las ruinas del castell de Sant Pere.

Tots el ribetáns que passen pera allí la vora se 'l miran ab compassió y terror al mateix temps y es que cap ignora la següent tradició que d'ell se conta.

Aquest castell era 'l palau d' en Roger, senyor de la vila y vall de Ribas, que vivía ab sa única filla Elionor.

Un día que 'l pare de Elionor montá á caball y ab sos arquers sortí á cobrar els drets senyorials en els pobles de la vall, la noya

(1) Continuació de las publicadas en els núms. 67, 71, 72, 75, 79 y 80 de "CATALUNYA ARTÍSTICA".

mirava com encantada y plorosa. desde la finestra de sa cambra, las altivas torres del castell de Caralps, ahont vivia en Guillém, qu'era son gojat desde feya ja temps y ab el cual s'estimavan ab un amor indescriptible.

Cuan en Guillém de Caralps aná á demanar á l'orgullós Roger la ma de la seva filla, aquest li negá, creyent que si li concedia rebaixava sa noblesa; y en un esclat de rabia digué al enamorat donzell que no li cediria encara que en son nom se presentés á demanarla 'l *Comte l'Arnau*.

En Guillém sortí ab l'ànima amarada d'angunia y trist desengany; pero no sens dir avants á Roger que al *Comte* acudiria.

El senyor del castell de Sant Pere no feu cap cas de l'amenassa del de Caralps y 's quedá tan tranquil com si res hagués succehit.

Una nit de tardor en que 'l vent bufava de bo y valent arreballant las fullas dels arbres y arremolinantlas per las concas y afraus, el *Comte l'Arnau*, cavalcant negre cavall, passá per la Solana de Perramón, la roueda de Torroella y 'l *Bach de l'Eura* atravessant d'una sola gambada la corrent del Segadell pera desmontar. Sens detenirse á mirar l'espay que 'l separava dels murs, saltá ab lleugeresa al altre costat y enganxá un objecte á ran mateix d'una espitllera. Muntá altra vegada el cavall negre y se n'entorná pe'l mateix camí que havia vingut y ab més lleugeresa que no ho hauria fet el vent.

L'endemá dematí, cuan un dels arquers aná á baixar el pont llevadís ovirá un pergami clavat al mur ab un punyal, y després d'arrencarlo lo portá á son senyor. Aquest prová de llegirlo, més al anarlo á comensar, com qu'estava tan tremolós li caygué á terra y sa filla Elionor lo cullí y pogué llegirlo.

Deya aixís:

REPTE. (1)

No signé d'un home noble
ni d'un que calsa esperons,
negar sa filla en esposa
á un donzell noble com vos.

Jo, 'l *Comte Arnau*, avuy repto
d'aquest castell al senyor,
si no li dona en esposa
á sa filla Elionor.

¿Y com, foll, vos atrevíreu
á invocar tan sols mon nom,
puig sabéu que en eixa terra
vells y nins me tenen por?

Espera vostra contesta
cuan demá 'l sol s'haurá post
el *Comte Arnau* que fou sempre
molt més noble y brau que vos.

Al acabar de llegir la filla d'en Roger, tenia 'ls ulls amarats pe'l plor com á muda protesta de que son pare s'oposés als desitjos de son cor, mentres que recorria son cos un tremolor convulsiu.

Roger restá mut é inmóvil com si l'hagués ferit un llamp y sols un nirviós extremiment pogué ferlo tornar en sí. Se ficá dintre sa cambra y allí estigué tancat tot el día. Roger era valent, pero sols al pensar ab el *Comte fantasma* ja perdía totas las forsas. De cop creuhá per son cervell una ideya salvadora: era tal volta, lo del pergami, una estratagema d'en Guillém? Ell volgué esbrinarho y á tal efecte cridá á sos arquers manantlos que aquella nit tots estiguessin al aguayt y que apresonessin al cavaller que aniria á rondar el castell.

Aixís se feu; tots els arquers vetllaren y cuan fou arribada la mitja nit, el qu'estava de centinella á la torre del homenatge veje que s'atansava corrent com un llamp un cavaller voltat de flamas. Cuan arribá posá peu á terra y desveneynant l'espasa ab veu forta repetí 'l repte de la nit avants. Als arquers els agafá tanta por que no pogueren disparar ni una sola fletxa; solsament un pogué cridar ab gran treball: *¡Fl Comte l'Arnau!*

Elionor, que ho estava presenciando desde un dels miradors, caygué desmayada en brassos de son pare y cuan aquest l'hagué retornada li feu jurament de casarla ab son estimat senyor de Caralps.

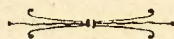
Mentrestant el *Comte l'Arnau* desapareixia per entre las grossas alsinas del *Bach de l'Eura*.

Al cap de pochos días, dintre la capella del castell s'hi celebrava ab la presencia de gros acompanyament, el casament de 'n Guillém ab Elionor.

GENERAL GINESTÀ PUNSET.

(Seguirán).

(1) Fragment d'una cansó que'm cantá el mateix vell que va contarme la Tradició.

L'albat.

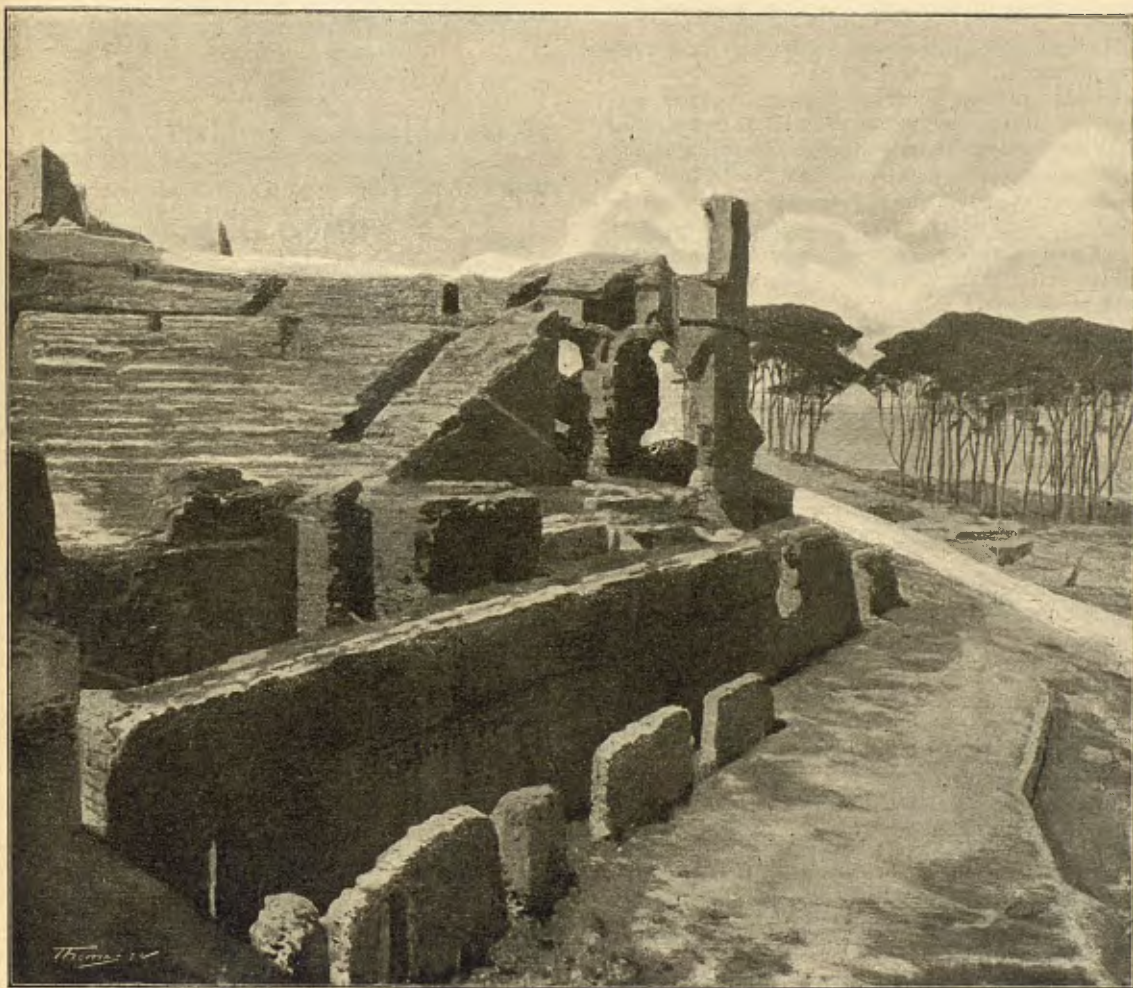
Un colom blanch com la neu
 eix matí l'espai creuhava;
 prou s'ha vist que se'n anava
 camí dels regnes de Deu.
 Ànima d'un ignoscent
 que's reunia ab sas germanas
 al bell punt que las campanas
 brandejavan tristament:
 ¡No es nena... qu'es nèn!

Dintre una cambra una mare
 plora al costat d'un bressol,
 y entre'l blanch fresch del llenzol
 s'hi amaga una hermosa cara.
 Ella mira tristament
 aquells llavis que somriuen,
 en tant las campanas diuen
 repicant solemnement:
 ¡No es nena... qu'es nèn!

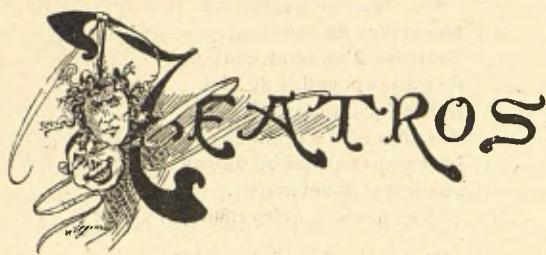
Pe'l camí del cementiri
 un enterro va avansant,
 l'enterro d'un tendre infant
 de galdas com flor de liri.
 Entre l'acompanyament
 dos noyets al germá anyoran;
 las campanas també ploran
 anunciant sonorament:
 ¡No es nena... qu'es nèn!

En tomba de pobre aspecte
 enterran l'àngel de Deu,
 y allí clavan una creu
 com á signe de respecte.
 L'ayre gronxola suaument
 els xiprers, un au refila,
 y encara s'ou com á la vila
 las campanas van dihent:
 ¡No es nena... qu'es nèn!

SEBASTIÀ BORDAS.

RUINAS D'UN CIRCO ROMÀ, PER SANTIAGO RUSIÑOL

PRINCIPAL

En aquest teatre—deixat de la ma de Deu y de la protecció del públich—hi va fent la piu-piu una companyia molt heterogènia que's dedica á representar las obras més carquinyolis del repertori madrileny.

Els elements que la forman están á la altura de las obras qu'estrenan *para solaz* de las parets y las butacas.

El nostre públich está ja massa educat per acceptar obras efímeras propies pera entretenir á la gent cursi y de paladar poch acostumat als bons menjars.

LICEU

L'interpretació de Els Pirineus

Ha sigut objecte de poch cuydado y no ha merescut cap mirament.

Las decoracions son draps bruts vells, sense que s'hagi procurat posarlas en condicions de desempenyar son comés d'una manera digne y apropiada, ja que l'obra del Mestre Pedrell mereixia aixó y molt més, essent molt sensible que la Junta del nostre gran teatre del Liceu, en todas las obras que's posan fasse sempre alguna planxa en aquesta cuestió. Demuestra un criteri artístich esquitit, gens de sentit estètic, y bon xich de miseria.

¿Cuan tornarem á veurer un'obra posada ab relativa propietat escènica com ho sigué el *Tristan*?

L'empresari, devia procurar posarhi molt més personal de coristas, puig pe'l "Prólech" sol se'n necessitan quatre vegades més dels que hi figuren pera que puga produhir son degut efecte, ja que las veus cantan á una tessitura no gayre aguda, ó siga bastant centrals, y per aquest motiu l'orquestra y la banda las ofegan molt fàcilment, encara que no siga en un fort.

Els coristas, en *Els Pirineus*, sembla que s'han desensopit un xich, mes debém advertir, que'l moviment en escena es una cosa y la broma un'altra; ja'ns agrada, ja, no veurer els estaquiots de sempre damunt las

taulas, més, lo que'ns fá pena y molta, es veurer que aquets moviments tan naturals que la massa coral ha de tenir, se prengui per pretext de gatsarra, impropia d'un escenari. ¿Y'l director d'escena?—Molt bé, gracias á Deu.

La orquesta, baix la direcció del Mestre Goula, ha complert com á bona, y'ns ha donat las linias generals de la partitura sens profundisar ni pararse en detalls ni filigranas de dicció ni d'interpretació. En las dugas escenas

primeras del primer acte, y casi en el según, hi havém notat no gayre delicadesa, y molta fredor; en cambi, han produhit un gran efecte tots els *fortíssims* y *plens d'orquestra*, ja que ab ells el Mestre Goula's troba en son propi element.

Dels artistes, tots, han fet lo que han pogut, y han treballat ab voluntat y bona fé, moreixent especial menció la senyoreta Grassot, si tením en compte que acaba de comensar sa carrera artística, per la que reuneix molt bonas condicions de veu, d'escola de cant, y sobre tot gens de vacilació ni apocament en els moviments en escena, cosa tan difícil d'adquirir; la Grassot es de la fusta de las bonas artistes. Al senyor Calvo, la veu no li permet fer més de lo que fá, y sas condicions d'actor creyém que lo mateix, y degut á aquesta causa'ns resulta un *espantajo*, quo's diu en castellá. La part de "Comte de Foix", en las primeras representacions, fou bastant desgraciada per part del senyor Escursell, havent millorat bastant desde que se'n encarregá el senyor Grani.

Jutjantla en conjunt, l'interpretació de *Els Pirineus* ha deixat molt, pero molt que desitjar. ¿Quín día veurém obras interpretadas y posadas en escena ab verdadera propietat?

J. BARBERÁ.

ROMEA

En el vinent número ens ocuparem del estreno de la darrera producció de l'ignasi Iglesias, *El cor del poble*, estrenada en aquest teatre dilluns passat.

NOVEDATS

Un altre esireno pertanyent al género de "brocha gorda": *El hombre del organillo*, melodrama en set actes d'en Joseph M. Pous... es dir, arreglat ó traduht del teatro francés pe'l senyor Pous.

L'assumpto de l'obra com tots els assumptos de todas las obras similars es interessant: el patró no pot fallar en el gros públich: el triomf de l'ignocencia sobre las malas arts del traydor... ó traydors.

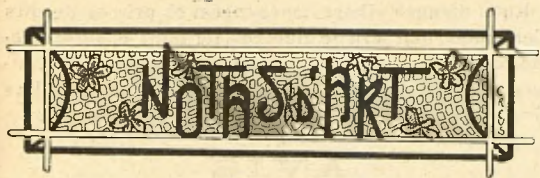
Aquestos menjars forts plauhen als "morenos" tant com son refusats per la gent intelectual, no despreciables totalment perque, com en todas las escolas, s'hi troba quelcom de bó, no enlayrat pero molt humá dintre la sensillesa y la inverossimilitut.

El nou arreglo del Sr. Pous conté situacions agradables, si bé el diàlech no está tractat de la manera com ho feyan els que antigament adaptavan ó traduhian obras aixís á la escena espanyola: prenguin sempre els arregladors d'ara exemple de una *Aldea de San Lorenzo*, de una *Hermana del Carretero*, de una *Abadía de Castro*, de un *Campanero de San Pablo*... y vegin com manejavan *el habla* (dintre del género) els arregladors ó traductors d'aquestas obras que han quedat de repertori.

*
* *

Del Concert donat pe'ls Orfeons Pamplonés y Catalá, ne donarem compte en el vinent número.

Exposició Gili y Roig á ca'n Parés

Aixís com trobém innumerables versayres, pero poch poets, també trobém molts pintors, pero poch d'ánima. En els dos cassos es precis, en absolut, que'l artista senti el sentiment de la realitat, que arriui al coneixement de l'essència objectiva, y una volta pos-sessionat d'aqueix coneixement, hi posi la forsa de la seva ànima, dantli sér personal. per exteriorisar-lo després ab naturalitat complerta, sense esforços, verge á tota influencia extranya á la naturalesa del efecte.

En las produccions degudas á n'aqueixa manera de sentir y obrar del artista, es difícil véurehi desentona-cions é inseguretats de línea; podrá en tot cas la nota de color ser més ó menys viva, ó la línea més ó menys atrevida, pero may aqueixas circumstancies serán una ombra ab prou forsa per entelar la bellesa de l'Obra.

En l'Exposició de que parlem, se veu ben determi-nada aqueixa teoria. Allí hi veyém obras directas, de colors definitius, expontánias y qu'emocionan en gran manera, aixís com n'hi veyém d'altras indirectas, de colors indecisos, quelcom violentas en conjunt, quina impresió no passa dels ulls. Están en el primer cas, algunas *Marinas*, sumament armoniosas de color, unas *Notas de tardor*, justament entonadas y de molta llum; els *Carrers de Venecia*, unas quantas notas de Sol y més que cap altra, una hermosa impresió cap-vespral, sumament fresca y poética, en la que sembla sentirshi el res del serení, á través de una renglera de xiprers atapahits, guardadors de las anyoransas del surtidor que entre las ombas ploriqueja fredament.

Están en el segón cas, el cuadro adquirít per l' Ajuntament de Lleyda, malgrat la llum que'l hermo-seja, y alguns pahissatjes, entre ells, un de posta, en el que hi veyém tacas de colors ben poch sentidas, per exemple las entonacions verdas que voltan el surtidor.

Ab lo dit pot compendre'l Sr. Gili y Roig, que de fer una selecció entre las obras exposadas, hauría guanyat molt en mérit, donchs solzament hauríam tingut d'esmentar las bellesas de las produccions emo-cionants, que com hem dit no hi mancan, afirmant al mateix temps l'existencia de una personalitat artísti-ca d'ánima, que ab tot y aqueixos clars y obscurs re-coneixém.

L. NEGRE.

Bibliografía.

LLIBRES Y PERIÓDICHS REBUTS EN AQUESTA REDACCIÓ.

LA TRILOGIA "ELS PIRINEUS" Y LA CRÍTICA.

Havém rebut l'exemplar n.º 87 d'aquest llibre, qu'es un present que al insigne Mestre Pedrell li han fet

sos admiradors els Mestres Albeniz, Nicolau, Millet, Granados, García Robles, Mas, Gay, Viada y molts altres.

En aquest llibre s'hi troban colleccionadas la major part de las críticas que en el mon musical ha motivat la avuy ja célebre partitura, acreditantse ab ell que Els PIRINEUS, molt avans de que'l públich els conegués, havían corregut tota la Europa y merescut grans elogis de tots els crítics y músichs que de dita partitura en feren un detingut estudi y análisis, essent unánim el parer de tots ells en conceptuarla una obra mestra que honra en grau superlatiu al art nostre y á la nostra Patria tot honrant al Mestre Pedrell.

A SOLAS.—*Lamentació pera cant y piano de D. Con-rat Molgosa.*

En aquesta composició el seu autor posa molt de manifest el seu desitj de volar cap als núvols, pro's deixa arrossegar per sa fantasia ampulosa en extrém y per la influencia del *Tristán*.... ab quina obra wagneriana presenta molts punts de contacte, armónica-ment analisada.

LA COVADONGA CATALANA.—*Etimología del nom Man-resa y costums manresanas*, per Frederick Soler Camillo.

Hem rebut els plechs que abarcan desde la plana 33 á la 72, que son interessants com els anteriors.

LAS DIABÓLICAS.—Per J. Barbey d'Aureville, traduc-ció de Tomás de M. Graells.—Dos tomos.

LA ENCICLOPEDIA DEL VICIO.—Per Alexandre Dumas, traducció de Lluís Juliá Echegaray.—Un tomo.

LA CAMARERA DE LA REINA.—Un tomo.

De la primera de aquesta obras ja'ns en várem ocu-par cuan la reberem en un'altra edició. De las restants hem de dir que pertanyen al género sensacional dintre de la sugestió que produheixen sempre las novelas d' assumpto complicat y plé d'incidentes de la vida hu-mana.

La casa Lezcano y Companyia ha presentat totas aquestas obras luxosament editadas, que ven al infim preu d'una pesseta el tomo.

Aquesta casa editorial dona mostras de sa activitat á la que'l públich correspon.

LA RIERADA.—Hem rebut els primer y segón números d'aquest quizenari que's publica á Arenys de Mar, de quina rodalia n'es portaveu.

Gustosos hi establím el cambi.

ARXIVER.

Ab el present número repartim el **plech 21** consistent en **8 planas** del poema

CANIGÓ

una de las obras més genials del gran poeta **MOSSÉN JACINTO VERDAGUER**, y quina primera edició catalana està agotada.

Al oferir al públich la nova edició d'aquest **poema**, joia de las lletras patrias, recordém á nostres subscriptors antichs y als que vinguin á serho desde'l número 64 fins á la terminació de l'obra, la promesa que férem de **regalar** pera la encuadernació del tomo **unas luxosas tapas en pasta y dorat**.

Al final donarém las *Notas* explicativas y el retrato del autor.

SUSCRIPCIÓ PÚBLICA

destinada á aumentar els ingresos pera 'l Monument á **FREDERICH SOLER**, quals donatius no podrán excedir de **una pesseta**, al objecte de donar á la suscripció caràcter popular.

De las cantitats recaudadas se'n farà entrega á la *Comissió Executiva del Monument*.

Total, 34 ptas.

Continúa oberta la suscripció en la Redacció de **CATALUNYA ARTÍSTICA**.

IMPORTANT PERA ARTISTAS Y ESCRIPTORS

Enguany, per circumstancias especials, la Direcció de «**CATALUNYA ARTÍSTICA**» ha resolt no celebrar el Certamen literari-musical tal y com hauria sigut el seu desitj, pero, d'acort ab la empresa del periódich, ha determinat convocar, durant el present any de 1902, una série de petits concursos artístichs y literaris, festius alguns y en sério gayrebé tots, en els que hi podrán pendre part dibuixants, prosistas y poetas de Catalunya. D'aquesta manera, podrán sovintejar las recompensas que oferirém, moltes de las quals serán en metalich, y al efete's nomenarán els Jurats competents, que hagen d'entendrer en la calificació dels treballs admesos á cada concurs.

En el número vinent convocarém el primer de dits Certamens que será de dibuixos, formant el Jurat además de la Direcció de **CATALUNYA ARTÍSTICA** els emponents artistas **Modest Urgell**, **Apeles Mestres**, **Lluís Graner** y **Ramon Casas**.

AVIS

En el número passat, per una equivocació de la impremta que imprimeix el *Canigó*, varem repartir alguns plechs d'aquest poema en paper inferior al que gastém pera la publicació de l'obra.

Ho avisém á nostres subscriptors y compradors que varen trobarse ab el folletí en paper diferent: al objecte de que procurin canviarlo pera no desmillorar l'obra, y ho comuniquin á n'aquesta Administració hont se'ls hi farà el cambi.

Dels concerts donats en aquesta ciutat per l'*Orfeó Pamplonés* y l'*Orfeó Catalá*, nostre crítich musical en parlará en el vinent número; aixís com també'ns ocuparém de l'Esposició que'ls pintors francesos **Mr. y Mme. William Degouve de Nuncques**, inauguraren el dissapte prop-passat á ca'n Parés.

El dijous passat, en el local de la «*Lliga de Catalunya*» el jove senyor **Banús** llegí el poema de nostre benvolgut amich y col·laborador en **Ramón Masifern** *La vida al camp*, del que, il·lustrat pe'l notable artista olotí en **Celestí Devesa**, ne publicavam un fragment en el número 83.

El nou llibre d'en Masifern es dels que banyan l'esperit d'aquella nostalgia de la Naturalesa que sentím els que lluytém en las grans ciutats.

Nostre bon amich el gran poeta mossen Jacinto Verdaguier hi ha escrit un prólech qu'es hermosíssim com fill de sa ploma d'or.

El senyor **Banús** llegí l'obra ab molt sentiment y color y els oyents, qu'eran tots joves coneeguts, amants del Art y devots de la Bellesa, no escatimaren els aplausos.

Segons hem sentit dir, sembla que l'Ajuntament té 'l propòsit d'acordar l'adquisició de las obras del malaguanyat artista en **Joseph Lluís Pellicer** referents á la guerra de Creta que, com recordarán nostres llegidors, nosaltres varem recomanar en una de las *Notas d'Art* d'un dels passats números.

Desitjaríam que's comprobés la noticia

Atentament invitats varem assistir el diumenge día 12 del mes corrent, á la solemne funció artística, organizada per la «*Escola de Sant Jordi*» en el teatro Nou Retiro.

L'acte, que estigué molt concorregut, posá de relleu l'aprofitat treball del director de dita escola **Sr. Flós y Calcat**; foren molt aplaudidas totas las parts de que

's componia el programa, y mes que rés las "Cansons d'estudi" y "Nadal", lletra del Mestre en Gay Saber en Ramón Picó y Campamar, música del Mestre Nicolau, quina composició va ésser repetida entre sorollosas manifestacions d'agrado.

Contribuí al millor lluhiment del acte la banda de la Casa de la Caritat que baix la direcció del Mestre Guiteras executá hermosas sardanas, entre ellas la denominada *L'aplech de Farnés*, original del mentat Mestre y que merescué un premi en el primer Certamen literari-musical de CATALUNYA ARTÍSTICA.

L'acte terminá ab l'hymne "Els Segadors" arreglats pera banda pe'l propi Sr. Guiteras, que despertaren l'entussiasme del públich qui esclatá en Viscas á Catalunya, fent objecte al autor d'una llarga ovació.

Un *pique* que podria portar *consecuencias fatales* al Art dramátich:

La senyora Cobeña de Oliver y la senyora Moreno, abduas actrius del Teatro Espanyol de Madrit, volian ferse á palletas quina de las dugas representaría la protagonista de l'obra *Alma y vida*, qu'en Pérez Galdós havia entregat á aquella empresa.

Pero l'autor, qu'es molt galán, no's conformá en que cap de las dugas actrius quedés desayrada, y retirá l'obra del teatro.

Aném á pams, senyor Pérez Galdós: ¿pot imposarse ó no l'autor? ¿Hi ha una protagonista en l'obra? donchs á la primera actriu li pertoca.

A no ser que'l sentiment de la simpatía suri per sobre la justicia.

L'altre día á un alemany que arrivant á Madrit va tenir la galanteria de llevarse'l barret al passar devant d'una bandera espanyola, dos joves de la Vila del Os se'n hi varen burlar d'una manera tan descara-da, que'l cortés extranger va veures obligat á empaytarlos á garrotada seca.

¡Ay, pobres de nosaltres si'l fet arriba á passar á Barcelona! Els rotatius de la Cort, las *orgas* d'en Romero Robledo, l'espanyolófil *El Imparcial*, y tota la comparsa enemiga de Catalunya, ja haurían fet ressu-citar la *hidra separatista*, vejent en un acte aixís l'influencia del catalanisme. Tot desseguit aquells dos joves haurían sigut titllats de filibusters catalans...

¿Y ara qué dirán els rotatius y la opinió madrile-nya, si aquets mal educats resultan ésser fills de *los propios madriles*?

A Sant Sebastián darrerament hi ha hagut un es-valot d'aquells que fan época que va traduhirse en motí alarmant. Els zulús d'aquella població hont estiuhejan els Reys d'Espanya, no's contentaren en cridar fins á enrogallarse, sino que varen fershi á cops de pedras contra las botigas de queviures, cafés, fanals públichs; etc., etc., arrivant, dintre del seu furor, á apedregar als regidors d'aquell Ajuntament...

Y tot ¿saben per qué? Per haver la Corporació municipal suprimit las corridas de bous onsogats.

Es aquesta una nota molt poch civilisada, pero molt espanyola.

Aquí á Catalunya podrán haverhi disturbis per causas de més trascendencia, com son las vagas y las lluytas de partits, pero no s'arriba al degradat ex-

trém de alterar l'ordre públich per una animalada com la ocorreguda en la residencia de banys de la Cort espanyola.

Som més práctichs y més civilisats, per ara.

Dissapte vinent la Comissió encarregada d'organisar el Certamen Literari de l' "Abolicionista de las corridas de toros" se reunirá en el Saló d'Actes del Ateneu Barcelonés, al objecte d'activar els treballs preparatoris de dit Concurs que's pensa celebrar dintre de la vinenta primavera.

Tant el President senyor Pirozzini, com nostre Director senyor Ayné Rabell, que n'es Secretari, pensan donar una empena al plan, á fi y efecte de que aviat pugan ferse las convocatorias y triar un bon número de temas que's prestin á que'ls prosistas y poetas de per tot arreu pugan desenrotllarlos.

El primer ball de disfressas que va tenir lloch la nit del 18, en la Societat *Frégoli* (Olimpo) va veures molt concorregut. Munió de senyoretas lluhint capritxosos trajos giravoltavan alegrement al só de sugestivas dansas executadas per la orquesta *La Favorita*, que per cert executá un programa escullidissim.

Un Jurat nomenat al efecte, concedí els premis oferts á las millors disfressas, essentne agraciadas las xamosas y simpáticas senyoretas Lluisa Ferrer, Eulalia Roy y Elvira Montané, quinas vestían trajos de molt bon gust y no escassa originalitat.

L'endemá á la nit, devant d'una triada y numerosa concurrencia s'hi representaren tres sarsueletas en quin desempenyo s'hi lluhiren la Srta. Martí, la senyora Vidal y els senyors Fàbregas, Monje. Viñallonga, Virgili y Vila.

Se prepara el benefici de D. Joan Virgili.

Els inglesos del Africa del Sud tornan á rebrer.

Y de debó, fa molts dias.

Els heroychs boers atissan qu'es un gust; guerregan ab las armas dels apallissats y menján dels queviures d'aquets.

La Europa s'ho mira ab una alegría boja, y si bé no s'embolica, es perque pensa que definitivament els que'n sortirán ab las mans al cap han d'esser els *guerrers* que temps passat —cuan la *debacle* d'Espanya—deyan que *alló* sols ocorria als pobles morts...

Pero lo que veyém es que als pobles vius també'ls arriba la puntada de peu dels débils, y que no deuen ser tan *vius* com aixó, cuan no han sapigut prevcre las surras que se'ls hi esperavan.

¡Fort! y *continuar*.

D'Egipte venen noticias alarmants referent á la peste que's va extenent per aquellas terras, y sería d'agrahir que las autoritats de Barcelona, preveyent lo que podria ocorrer aquí en un cas desgraciad, dotesin á la població de quantas garantías fossin possibles, com se fá en altres pahissos avensats que, en cuant corren rumors de quelcom aixís desagradable, posan en joch tots els medis de que poden disposar y aconselli la salut pública.

Cal donchs que'l nostre Ajuntament y la Junta del Port vetllin tot lo possible pera la tranqüilitat dels barcelonins.

A NOSTRES LLEGIDORS

Tots aquells que vulgan encuadernar luxosament el tomo segon de CATALUNYA ARTÍSTICA, en pasta y daurat, poden presentar á nostra Administració tots els folletins en bon estat, y mitjansant 1'50 pessetas se'ls hi encuadernará.

Hem comensat el tercer any de nostra publicació sense folletí en la forma de las *Novelas* del tomo passat, sinó que quantas obras aném oferint á nostres estimats llegidors—que serán moltes y bonas durant l'any 1902—tindrán el mateix tamany y excelents condicions tipogràfiques del *Canigó*, y ho fem aixís pera formar una veritable biblioteca luxosa, de gran importancia, á quin devant figuri el genial poema de Mossén Jacinto Verdaguer.

No cal dir, donchs, si tota persona de bon gust sentirá desitjos de continuar una «Biblioteca» comensada en las condicions del *Canigó*.

Además, tenim el gust d'oferir al públich las coleccions de CATALUNYA ARTÍSTICA als següents preus:

Any 1900.—Un tomo encuadernat luxosament junt ab el regalo de las obras dramáticas: *La germana gran* (comedia en 3 actes d'Albert Llanas), *L'últim Conceller Rafel de Casanova* (cuadro històrich, de Ayné Rabell), y *Lo full de paper*

(drama en tres actes, de Pere Antón Torres)..... 4'50 ptas.

Any 1901.—Un tomo encuadernat (periódich), mes el tomo de *Novelas*, (ab 114 gravats) també encuadernadas, apart, junt ab el regalo de las obras dramáticas: *Lo full de paper* (drama), *Els dos Cunills*, *Cartas que no lligan*, *Un eclipse de lluna*, *Riu avall* (drama), *L'Argent viu* y *Toalla Friné* 9 ptas.

Els dos tomos (anys 1900 y 1901), ab el tomo de *Novelas* y totas las obras dramáticas encuadernadas en rústega..... 11'50 ptas.

De manera que prenent tot lo publicat per CATALUNYA ARTÍSTICA, el comprador pot obtenirho ab una rebaixa de DUGAS PESSETAS, entenentse sempre que no hi va inclós el gran poema de Mossén Jacinto Verdaguer *CANIGO*, pera quina adquisició es imprescindible suscriurers desde'l número 63 (ab dret á las TAPAS luxosament tiradas exprofés pera la nostra edició, y que REGALAREM als subscriptors), advertint á tothom que'ls tomos d'aquesta hermosíssima obra, un cop acabada, se vendrán á CINCH pessetas l'exemplar en totas las librerías.

A. López Robert, impresor, Asalto, 63.—Barcelona

CATALUNYA ARTÍSTICA

SETMANARI IL·LUSTRAT de Literatura, Arts y Teatros

Redacció y Administració: — *Raurich, 20, principal.* — (*Hi ha bussó á la porta.*)

DIRECTOR: **J. AYNÉ RABELL.**—ADMINISTRADOR: **BARTOMEU LLURÓ**

16 planas de text degut als millors prosistas, poetes y crítics regionals.—8 de folletí literari.—Gravats y dibuixos de notables artistes.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ: BARCELONA, trimestre 2 pessetas.—FORA, mitj any 4 pessetas.

EXTRANGER un any 12 franchs.—NÚMERO CORRENT, 15 céntims.—NÚMERO ATRASSAT, 20 céntims.